

Opgaveforslag til de skønlitterære historier

Alle de skønlitterære historier er indtalt, så eleverne kan få dem læst højt:

<http://heleverdeniskole.dk/til-laereren/interaktiv-version-af-laeseraketten/>

Trin 1

Flugten – af Sandra Schwartz

- Læs historien højt i klassen og tal om indholdet og stemningen i historien. Historien er opdigtet! Men den kunne jo godt være sket i virkeligheden – hvad har eleverne hørt om børn og familier på flugt?
- Eleverne vælger en af illustrationerne og laver en billedbeskrivelse. Det kan være mundtligt eller skriftligt. Tal om billedets opbygning og farver. Synes eleverne, de passer godt til historien?
- Lav ordkort, der passer til ordene FLUGT og HÅB – tal om dem i klassen.
- På s. 21 siger Alaas mor: *"Du er mit håb."* Tal i klassen om, hvad det betyder.
- "Alaa i den varme stol" – eleverne arbejder sammen to og to. De formulerer mellem 3 og 5 gode spørgsmål til Alaa. Gennemfør fx 2-3 runder med forskellige elever som Alaa.
- Lad eleverne digte en fortsættelse af historien. De kan tegne et billede og skrive en tekst til. Ideer til fortsættelsen kunne være: Alaa og hendes far kommer til et asylcenter – Alaa får en dansk veninde – Alaa kommer i skole – Alaas mor kommer til Danmark.
- Eleverne kan også skrive et brev til Alaa – hvis I vil gøre noget ud af brevformen, kan de også lave deres egen kuvert til. (se PDF)
- Inddel eleverne i grupper. Hver gruppe laver et lille teaterstykke over historien. Eleverne finder selv på replikker og udklædning. Eventuelt kan I lave kulisser til stykket. Grupperne spiller teaterstykkerne for hinanden (eller I optræder for en anden klasse eller forældre)

Trin 1 og 2

Ædedolken – af Nils Hartmann

- Historien læses højt i klassen – større elever læser den måske selv.
- Hvad synes eleverne om tegningerne? Passer de til historien? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Tal med eleverne om genren eventyr og find forskellige eventyrtræk.
- Ædedolken er hovedpersonen i historien. Find 10 ord, der beskriver ham – skriv ordene på ordkort og sæt dem op i klassen.
- "Far, nu dør jeg..." siger Ædedolken til sidst. Men undervejs har han tre gange været tæt på at dø. Find de tre begivenheder i teksten. Tal i klassen om de tre situationer – hvad/hvem redder Ædedolken?

- Landsbyens beboere vil gerne af med Ædedolken. Hvorfor? Tal fx med eleverne om at skille sig ud og om misundelse.
- Lad eleverne lave stangdukker med alle personerne i historien. I kan male forskellige kulisser på pap. Lad eleverne spille stykket med stangdukkerne for hinanden.
- I vedlagte PDF "Om Ædedolken" fortæller Nils Hartmann om baggrunden for sit eventyr. Det skulle være inspireret af en historie fra Biblen. Læs i 1. Mosebog kapitel 22 historien, hvor Gud beder Abraham om at ofre sin søn Isak. (Det var naturligt på den tid at ofre det bedste man havde af dyr og afgrøder, men ikke mennesker)
- Sammenlign de to tekster – find ligheder og forskelle. Skriv dem evt. op på tavlen eller på plancher.

Trin 2

Eventyrbogen og Ipad'en – af Nanna Foss

- Læs historien i klassen.
- Tal med eleverne om ord og vendinger, som de ikke forstår. Det kan være enkeltord som fx smudsomslag eller dele af billedsproget
- Eventyrbogen er hovedpersonen i historien. Lav en personkarakteristik af den – giv eksempler fra teksten.
- Tal med eleverne om genrer, hvor ting og dyr får menneskelige egenskaber.
- Brug denne historie til at arbejde med billedsprog: Tag fx udgangspunkt i: *"...et tykt lag tørre tårer oven på låget."* eller *"...et hjørne, så det bliver så tungt som 1001 nats eventyr i et lillebitte fingerbøl."* Lad eleverne gå på opdagelse i teksten og tal bagefter om eksemplerne.
- Lad eleverne samle og præsentere deres gennemgang af historien i en folder (se vedlagte PDF). Folderne kan efterfølgende udstilles.
- I historien nævnes en del forskellige eventyr. Brug også tegningen på s. 56. Lav i fællesskab en liste over dem. Kender I dem? Del klassen op i mindre grupper og lad dem læse et af eventyrene på listen. Fremlæg eventyrene for resten af klassen.
- DEBAT. Er der plads til/brug for både bøger og iPads i dag? Del eleverne op i grupper og bed dem finde argumenter. I kan eventuelt organisere en høring, hvor nogle grupper repræsenterer bestemte synspunkter.

Telefonfis – af Michael Kamp

- Lad eleverne give et referat af historien – mens de læser, kan de skrive stikord, som kan hjælpe med til at få overblik over historien.
- Tal med eleverne om at lave telefonfis – er det noget, de har prøvet?
- Historien starter med at Jimmy og Søren gør nogle andre bange. På et tidspunkt, bliver de selv bange. Bed eleverne finde eksempler på begge dele i teksten. Er der et særligt sted i historien, hvor det vender?

- Tal med eleverne om gysergenren – herunder dens virkemidler fx begreberne *suspense* og *surprise* – hvilke af de to begreber passer bedst til "Telefonfis"?
<http://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/suspense-og-surprise>
- Slutningen? Hvad sker der? Hvorfor lader Søren som om, han sover? Og er det overhovedet Søren, der er der? Eller? Tal med eleverne om, hvordan de forstår/fortolker slutningen.
- Eleverne skal i grupper lave deres egen gyserhistorie. I kan bruge gyserrouletten til at skabe rammerne om fortællingen. (se vedlagt PDF) Når spillet er færdigt, har grupperne en klar ramme og kan gå i gang med at skrive. Mind evt. eleverne om det med *suspense* og *surprise*. Fremlæggelsen af de færdige gysertællinger kan evt. foregå i "gyserlignende" omgivelser, gerne med effekter (lyd og lys)
- I stedet for gyserrouletten kan I også gennemgå berettermodellen (se vedlagt PDF). Sæt "Telefonfis" ind i modellen. Bagefter kan eleverne skrive en gysernovelle bygget op efter berettermodellen.

Trin 3

Min oldefar var storfanger – af Linda Lassen

- Når eleverne har læst historien, formulerer de 3-5 sætninger, som efter deres mening udgør historiens vigtigste temaer.
- Lav en præsentation af Bertel, som også indeholder hans families historie i store træk.
- Det er meget almindeligt at arbejde med stamtræer i skolen. Diskutér i klassen, hvilke konsekvenser det kan have – positivt og negativt, når familiehistorier bliver afdækket (kendskab til egen historie, gemte og glemte historier fra fortiden, adoption, sygdom...)
- Find eksempler i teksten på, at Bertels mor ikke er glad for at tale om sin families historie.
- Find eksempler i teksten på, at det er svært for Isa at fortælle om hendes oldefar, der var nazist.
- "...du kan nok forstå, at hun ikke er glad for, at du fortæller den historie omme i skolen." og "Men det var jo ikke hendes skyld, at hendes oldefar havde været nazist."

Ud fra disse to citater diskuteres begreberne skyld, skam og ansvar.

- Inddel eleverne i mindre grupper og bed dem lave en definition af de tre ord. Skriv dem på ordkort og hæng dem op i klassen
- Drøft forskelle og ligheder og find frem til de beskrivelser, som flest i klassen kan tilslutte sig
- Eleverne går tilbage til deres grupper – hver gruppe "får et af ordene" – træk eventuelt lod.
- Hver gruppe laver en kreativ fremstilling af deres ord – det kunne være et billede, en skulptur, en film, en collage...eller andet, som I kan blive enige om.
- Værkerne fremlægges for klassen.

- "Hvad var værst – at være nazist eller bums," spørger Bertel sig selv i slutningen af historien. Skriv et essay med samme overskift. HUSK: i et essay må man gerne undre sig, og man behøver ikke at have et færdigt svar. (se vedlagte PDF)
- Grønland. Historien nævner i kort form nogle særlige begivenheder i Grønlands historie – fx de børn, som bliver sendt til Danmark for at få en uddannelse og nedlæggelsen af små bygder. Find ud af mere om disse begivenheder og tal derefter om dem i klassen.